

Saksalaistyyliset korituolit ovat hiekkarannan väriläiskiä.

Pikku paratiisi on BORKUM

26.10.2026 6.00

Rantaloma houkuttaa, mutta mieli virkistyisi myös luonnon rauhassa. Ihannelomalla voi yhdistää molemmat, ja paikka sellaiselle löytyy Pohjanmereltä: Borkum ja muut Friisein saaret tarjoavat ennen kaikkea rentoutumista.

Teksti ja kuvat: JOHANNA SIHVONEN

Pohjanmeren rantaviivaa täplittää lukuisten pienten saarten ketju, johon kuuluvia idyllisiä pikkusaaria kutsutaan Friisein saariksi. Asutuista saarista viisi ensimmäistä, niin kutsutut Länsi-Friisein saaret, kuuluvat Hollannille, seuraavat seitsemän eli Itä-Friisein saaret Saksalle ja loput, Pohjois-Friisein saaret, Saksalle ja Tanskalle.
Vaikka saariketju kulkeekin kolmen eri valtion mailla ja jokaisella saarella on oma luonteensa, on alueella myös paljon yhteistä. Tärkeä osa paikallista identiteettiä on hollannin ja saksan sekoitukselta kuulostava alasaksan kieli, jolla on seudulla virallisen kielen asema. Kulttuuristen yhtäläisyyksien ohella merkittävin yhdistävä tekijä koskee luontoa: pääosa saarista kuuluu niin kutsuttuun Vattimeren alueeseen, joka löytyy myös Unescon maailmanperintölistalta.
Tämä matala vuorovesialue on kuuluisa monipuolisesta kasvillisuudestaan, linnustostaan ja alati vaihtuvista maisemistaan – kiitos suuren vuorovesivaihtelun, joka säännöllisin väliajoin paljastaa vesimassojen alta merenpohjaa silmänkantamattomiin.

Luontoretkien ja raittiin meri-ilman ohella Friisein saaret ovat matkailijoiden suosiossa suotuisten sääolosuhteidensa vuoksi. Matkailulle on pitkät perinteet, sillä alueen ensimmäiset kylpylaitokset perustettiin jo 1800-luvun alkupuolella. Saarilla

nautitaan keskimääräistä lukuisammista aurinkotunneista, ja vierailijoita ihastuttavat myös monet pitkät hiekkarannat.
Rantoja riittää lähes jokaiselle saarelle, mutta aurinkolomailijoiden on syytä pitää mielessä, että osalla saarista ei ole lainkaan autoja eikä välttämättä juuri muitakaan palveluja. Toisilta mukavuuksia kuitenkin löytyy, ja esimerkiksi Saksan läntisin ja suurin Pohjanmeren saari, Borkum, tarjoaa kulkupeliksi myös minirautatien. Niinpä Borkum on varma valinta Pohjanmeren-loman tukikohdaksi.

Leppoisimmin Borkumille matkustaa lautalla joko Saksan Emdenistä tai Hollannin Eemshavenista. Laivaverkosto kattaa myös yhteyksiä muille Pohjanmeren saarille, ja vaihtelunhaluiset nauttivatkin saarihyppelystä eri kohteiden välillä.
Itse olemme aloittaneet lomamme kiertelemällä Pohjois-Saksan upeita hansakaupunkeja. Hektisen Hampurin ja shoppailuntäyteisten Bremenin-päivien jälkeen idyllinen Emdenin satamakaupunki tuntuu heti rauhoittavalta keitaalta. Harvakseltaan satamaan liikennöivät bussit pakottavat hiljentämään tahtia ja kun viimein seisomme Borkumille vievän pikku katamaraanin kannella nuuhkimassa meri-ilmaa, tuntuu kuin loma vasta alkaisi.
Ikuistamme kameralla jykeviä tuulivoimaloita, jotka koristavat rantapenkereitä pitkänä nauhana. Taskussa kännykkä piippaa tauotta roaming-viestejä Saksan ja Hollannin puhelinverkkojen välillä. Vaikka olemme virallisesti Saksassa, tuulimyllymaisemat tuovat elävästi mieleen Hollannin vehreät rannikkoseudut.

Täällä on vain reilut 5000 vakituista asukasta, mutta matkailijoita vierailee saarella vuosittain yli 200 000. Suurin osa matkailijoista yöpyy saaren luoteisosassa sijaitsevassa keskustassa, mutta kysyntää vastaamaan on sataman viereen remontoitu myös suuri hostelli.
Entisessä merijalkaväen koulutuslaitoksessa sijaitseva majapaikka on 611 vuodepaikallaan Saksan suurin hostelli, ja sellaisenaan kokemisen arvoinen yöpymispaikka. Jugendherberge Borkum on erikoistunut luokkaretkiin ja erilaisiin leireihin, mutta loma-aikana paikka on täynnä lapsiperheitä. Eikä ihme, sillä hintaan kuuluvan täysihoidon lisäksi lomanviettoa helpottamaan on järjestetty paljon ohjelmaa ja aktiviteetteja carting-radasta diskoon ja erilaisiin päiväretkiin.
Palvelu on vieraanvaraista ja vaikka saavumme paikalle 1,5 tuntia ruokailuajan päättymisen jälkeen, kantaa henkilökunta ensi töikseen eteemme tuhdin saksalaisen illallisen. Vatsa täynnä on hyvä kellahtaa yöpuulle.

Nyt pääsemme todistamaan mutapainiesitystä vailla vertaa.

Ehdoton kohokohta on kuitenkin vattimerivaellus. Vattimeren ainutlaatuinen ekosysteemi kiinnostaa, mutta merenrannassa kohtaamamme vattimerioppaan tervehdys aiheuttaa hämmennystä: "Tervetuloa, ja heittäkääpä saman tien kengät linja-autoon, niin lähdetään".
Vaihtoehtona on kuulemma vuokrata kumisaappaat hintaan 55 senttiä jalka, mutta seuraamme enemmistön esimerkkiä ja käärimme lahkeet autenttisemman kokemuksen takaamiseksi. Ja mikä elämys vattimerivaellus onkaan! Merenpohja on jännittävä kävelyalusta: välillä mutaa tursuaa varpaiden välistä kahmalokaupalla, ja toisinaan voi tuntea jalkojensa alla murskaantuvien simpukankuorten rutinaa. Asiantunteva ja huumorintajuinen opas kaivaa talikolla esiin erilaisia rapuja, simpukoita ja matoja, ja pääsemme tutkimaan niitä lähietäisyydeltä. Riemu repeää viimeistään, kun kohtaamme viereiseltä hostellilta vaellukselle lähteneen nuorisojoukon, joka ottaa kaiken irti savisesta merenpohjasta. Oma ryhmämme on nauttinut hassusta kävelymaastosta varsin maltillisesti, mutta nyt pääsemme todistamaan mutapainiesitystä vailla vertaa.
Riemunkiljahdukset kantavat rannikolle asti, ja hilpeä tunnelma tarttuu myös katsojiin.

Mutaisen vattimerivaelluksen jälkeen suunnataan Borkumin keskustaan rentoutumaan. Idyllinen pieni keskusta on kuin pala Välimerta pohjoisessa. Vastaremontoitu rantabulevardi houkuttelee iltapäiväkävelylle ja kapeita katuja kehystävät viehättävät ravintolat, jäätelökahvilat ja matkamuistoliikkeet.
Suurimman vaikutuksen tekee kuitenkin itse ranta, joka kaartuu u-kirjaimen muotoisena pitkälle horisonttiin. Pohjanmeren ja Itämeren Saksan puoleisille rannoille tyypilliset värikkäät korituolit täplittävät rantaviivaa riemunkirjavassa sekamelskassa. Merivesi on viileää, mutta aurinko paistaa lämpimästi ja uimisen sijaan monet näyttävätkin keskittyvän erilaisiin rantapeleihin.
Rentoudumme rauhoittavaa rantamaisemaa ihaillen, emmekä voi

Vattimerivaellus on jännittävä ja unohtumaton elämys.

Merenpohjalla elää lukuisia rapu-, kotilo- ja simpukkalajeja.

kuin nauraa, kun röyhkeä lokki vie eväsleivän suoraan kädestä. Paluu takaisin satamaan käy kätevästi Borkumin ylpeyksiin kuuluvalla toistasataavuotiaalla pienjunalla. Vajaan vartin mittainen matka on hauskaa vaihtelua bussilla ja saaren suosituimmalla kulkupelillä, polkupyörällä, kulkemiselle.

Vaatimattomaksi arvelemamme myllärintalo onkin suuri ja kauniisti remontoitu huoneisto.

Miniloma Borkumilla päättyy aivan liian nopeasti, mutta onneksi on vielä aikaa tutustua Pohjanmeren rannikkoon mantereen puolella. Pieni, kauniiden kanavien koristama Emden ei ehkä tarjoa matkailijalle kovin paljon nähtävää, mutta se on mainio tukikohta erilaisille päiväretkille. Suosituimpiin kuuluvat pyöräretket maalauksellista Internationale Dollard Routea pitkin.
Päivän voi aloittaa vaikkapa vartin lauttamatkalla Delfzijlin pikkukaupunkiin Hollannin puolella. Päätämme kuitenkin jäädä Emdeniin, sillä olemme onnistuneet löytämään kaupungista varsinaisen aarteen: majapaikan yli 200-vuotiaan myllyn yhteydestä. Mylly kuuluu Borkumin lauttaliikenteestä vastaavalle yritykselle, eikä siitä löydy internetistä viittä lausetta pidempää kuvausta. Lauseisiin mahtuivat kuitenkin ne kiinnostavat avainsanat myllärintalo, vallihauta ja kaappisänky, joiden ansiosta raahaamme painavia matkalaukkuja kohti laitakaupunkia – bussiliikenne pikkuisessa Emdenissä on loppunut jo alkuillasta.
Perillä odottaa yllätys: vuonna 1804 rakennettu Vrouw Johanna Mühle sijaitsee upeassa kaupunginpuistossa ja hinnan perusteella vaatimattomaksi arvelemamme myllärintalo onkin suuri ja kauniisti remontoitu huoneisto. Puiset ikkunaluukut ja hauskat vanhanmalliset kaappisängyt tuovat paikkaan kodikasta tunnelmaa. Nukumme makeasti, vaikka olemme varmoja, että talossa kummittelee. Aamulla pakkaamme laukut haikein mielin ja hyvästelemme täydellisen loman Pohjanmeren rannalla. Paikallisten sanoin: ”Näkemiin – up weddersehn!”. Tänne palataan varmasti.

KULKUYHTEYDET BORKUMILLE
Omalla autolla: pieniä autolauttoja Borkumille liikennöi sekä Saksan Emdenistä että Hollannin Eemshavenista. Lauttayhteyksiä myös muille Pohjanmeren saarille. *(www.ag-ems.de*)
Julkisilla kulkuneuvoilla: Borkumille lennetään Emdenistä ja Hampurista. Saksan rautatieverkosto kattaa lukuisia yhteyksiä Emdeniin, johon pääsee esim. Bremenistä alle kahdessa tunnissa (www.db.de). Alennusta saa esim. Schönes Wochenende- ja Niedersachsen-Ticketeillä. Osa junista liikennöi suoraan Borkumin-lauttojen lähtöpisteeseen Emden Außenhafeniin, jonne on Emdenistä myös minibussiyhteys.

LIIKKUMINEN BORKUMILLA
Sataman ja noin kuuden kilometrin päässä sijaitsevan keskustan välillä kulkee minirautatie. Lippu sisältyy lautta- ja katamaraanimatkan hintaan. Saarella liikennöi myös busseja, joskin vuoroja on harvakseltaan. Yleisin kulkuneuvo on polkupyörä, jonka vuokraaminen on edullista.

Emdenin ylpeys Wrouv Johanna Mühle toimii myös loma-asuntona.

Paljain jaloin kulkeminen merenpohjalla on välillä haasteellista.

Borkumin keskustaa vartioi 130-vuotias majakka.

Aurinko, meri ja hiekkaranta houkuttavat Borkumille tuhansittain turisteja.

Keltainen paviljonki on koristanut rantapromenadia jo toistasataa vuotta.